

R.U.R – Karel Čapek

Basic Info

Téma

- Následky sestrojení umělých lidí – robotů

Motivy

- Lidská práce, roboti, experiment, zbohatnout, lež

Časoprostor

- Ostrov uprostřed moře (Nejspíš Rossumův)
- Budoucnost (řeší válku)

Kompozice

- Předehra 3 dějství
- Chronologická – časová posloupnost (Nejstarší po nejnovější)

Literární druh

- Drama

Literární žánr

- Tragédie

Vypravěč

- Er forma
- Monolog vypravěče

Postavy

Harry Domin

- centrální ředitel R.U.R., cílevědomý, panovačný, sebevědomý, neústupný, plný ideálů, jeho snem je osvobodit lidstvo od práce, chce povznést člověka, aby se nemusel o nic starat, nakonec se mu to však vymstí a může za vyhubení lidské rasy roboty

Helena Gloryová

- usilovala o lepší zacházení s roboty, manželka Domina, laskavá, zvědavá, citlivá, chce, aby roboti měli taky svá práva, a aby se uměli sami rozhodovat a cítit, nakonec umírá stejně jako ostatní – kromě Alquista

Stavitel Alquist

- pracovitý, postarší, sečtělý, za největší hodnotu považuje lidský život a práci, nemá velkou důvěru k robotům, je jediný člověk, kterého roboti ušetří, protože pracuje jako oni rukama a roboti věří, že objeví tajemství jejich výroby a skutečně se mu to nakonec po malém experimentu se dvěma zamilovanými roboty podaří

služka Nána

- nevzdělaná, prostá, pobožná, vše hodnotí na základě zdravého rozumu, nemá ráda roboty, jelikož nepochází od Boha

roboti Prim a Helena

- výjimky mezi roboty, na rozdíl od ostatních robotů pociťovali lásku a něhu

Dr Hallemeier

- zabývá se psychologií a vývojem robotů, na přání Heleny u pár vybraných robotů pěstuje rozumové a citové schopnosti

Jazykové prostředky a Tropy

- Dialogy, monology, informační pasáže
- Spisovný jazyk, hovorová řeč, občas odborná mluva (roboti)
- Zvolací věty, řečnické otázky
- Vznik slova robot > Josef Čapek
- Personifikace, metafora, metonymie, hyperbola, aposiopese

Hlavní myšlenka

- následky sestrojení umělých lidí (nezajímá nás objev)
- poměr člověka ke světu, vztahy mezi lidmi
- kritika touhy zbohatnout a z pohodlnosti
- obava o osud lidstva – varování před technickými pokroky (člověk musí stroj řídit, nesmí se mu vymknout z rukou)
- prvotní myšlenka proč vyrábět roboty – zbavit člověka dřiny

Děj

Za Dominem přijede Helena, dcera prezidenta, a chce vidět závod na výrobu robotů. Přijela sem, aby promluvila k robotům, proč si nechají líbit zacházení, jako by byli stroje. Roboti jsou nerozeznatelní od lidí, ale nemají city a lidské funkce. Proto dojde k záměně, kdy si nejprve Helena myslí o asistentce robotce Sulle, že je žena a následně o skutečných lidech je přesvědčena, že jsou roboti, a tedy k nim i promlouvá jako k robotům.

Helena v továrně zůstane a vezme si Domina a děj se přesune o deset let později.

Po deseti letech se roboti začínají používat i jako vojáci do válek. Helenu trápí, že nemají vlastní rozum a city, a proto přemluví doktora Galla, aby se pokusil takové roboty vyrobit. Svět začíná být plný robotů, lidem se přestávají rodit děti a roboti se začínají proti lidem bouřit.

Helena už nechce, aby se roboti vyráběli, a tak spálí plány na jejich výrobu. Mezitím vedoucí fabriky už ví o vzbouření a v den, kdy je to přesně deset let, co Helena přijela na Rossumův ostrov, jí věnují dělovou loď. Bohužel už nikdo nestihne odjet, roboti přicházejí na ostrov, nabírají vše a zabijí všechny lidi kromě Alquista, který jediný pracuje jako robot.

Po vyvraždění lidstva si roboti uvědomí, že jejich životnost je omezená a bez plánů na výrobu za dvacet let vyhynou. Prosí teda Alquista, aby znova našel plány na jejich výrobu. Alquistovi se to však nepodaří. Najde dva roboty Prima a Helenu, kteří v sobě mají city, lásku a jsou jiní než ostatní. Možná že právě tito dva jsou počátkem nové civilizace.

Autor

Basic Info

- 19-20 století
- Nejmladší ze tří dětí
- Žurnalista, prozaik, dramatik, překladatel, kritik, esejista, cestovatel
- Znal se s TGM
- Gymnázium
- Lidové noviny – Dramaturg, režisér

- Studoval filozofii, estetiku, dějiny výtvarného umění, germanistiku, anglistiku, bohemistiku
- První předseda PEN klubu (celosvětové sdružení spisovatelů)
- 7x nominován na Nobelovu cenu, ale ta mu nebyla udělena z politických důvodů
- Zemřel na zápal plic
- **Spisovatel demokratického proudu působící v meziválečném období**
 - Utopická dramata

Kontext autorovy tvorby

- Fejetony – Cesty na sever, Výlet do Španěl
- Drama – R.U.R, věc Makropulos
- Romány – Válka s mloky, Krakatit
- Pohádky – Dášenska čili život štěněte, Devatero pohádek
- Protifašistické období – Drama – Bílá nemoc, Matka

Ostatní Autoři

Vrstevníci

Josef Čapek

- Povídaní o pejskovi a kočičce (společně s bratrem),
- Adam stvořitel, Krakonošova zahrada

Karel Poláček

- Bylo nás pět (pro děti)

Eduard Bass

- Cirkus Humberto, Klapzubova jedenáctka
- Německy psaná literatura u nás

Německy psaná literatura u nás

Franz Kafka

- Proces, Proměna, Zámek